

Gerard Kramer

Bijbels samenkomen, alleen in kleine kring?

WoordStudie

1 Korinthiërs 14:26

Er worden in het Griekse Nieuwe Testament verschillende woorden gebruikt om het samenkomen van de gelovigen aan te duiden. De Heer spreekt in Mattheüs 18:20 over twee of drie personen, die 'vergaderd' (d.i. 'bijeengebracht'; Gr. *sunègmenoì*) zijn in of tot Zijn naam (lett. 'tot', Gr. *eis*). In 1 Korinthiërs 14:26 is sprake van het moment waarop, of 'wanneer u samenkomt' (zie ook 11:33-34). Dit 'samen-komen' (Gr. *sun-erchomai*) vindt plaats als gemeente of in de gemeente, oftewel in gemeentelijk verband, op één plaats (zie 1 Kor. 11:18; 14:23).

In de huizen, namelijk in Jeruzalem, Korinthe, Rome, Kolosse, en Laodicea

In 1 Korinthiërs 14:26 staat dat in zo'n samenkomst 'ieder iets heeft'. De spontaniteit was in Korinthe zelfs zo groot, dat Paulus in zijn brief enkele praktische gedragslijnen moest toevoegen, met de bedoeling dat alles 'welvoeglijk en met orde' zou gebeuren (vs. 40). Toch was in Korinthe ook sprake van de gemeente in het huis van Aquila en Prisca (1 Kor. 16:19), die dus werd onderscheiden van de 'hele gemeente' (1 Kor. 14:23) en apart ook groeten verzond.

Dat men als gemeente in de huizen samenkwam, zien we ook in Handelingen 2:46b ('en braken brood aan huis', in Jeruzalem); en Romeinen 16:5, waar sprake is van 'de gemeente in hun huis', d.i. opnieuw van Prisca en Aquila, ditmaal in Rome.

In de brief aan de Kolossenzen is iets bijzonders op te merken. De brief is enerzijds gericht aan 'de heilige en trouwe broeders in Christus in Kolosse' (Kol. 1:1), dus aan de *hele* gemeente in Kolosse. Toch is in Kolosse ook sprake van de *gemeente in het huis van Filemon* (vs. 1-2). Als we echter Filemon :2 met Kolossenzen 4:17 vergelijken, dan zien we dat in de brief aan de *hele gemeente te Kolosse* ook een vermaning staat die betrekking heeft op Archippus, die echter deel uitmaakte van *de gemeente in het huis van Filemon*! Daaruit concludeer ik dat men in huize Filemon als gemeente samenkwam, maar wel op de 'grondslag' van de *hele* plaatselijke gemeente in Kolosse.

In Kolossenzen 4:15-16 is verder sprake van 'de broeders in Laodicea', als aanduiding van 'de gemeente van de Laodicensen', maar ook van 'Nymfa / Nymfas, en de gemeente in haar / zijn huis'. In Laodicea zal iets soortgelijks het geval geweest zijn als in Kolosse. Kennelijk was er in een stad één plaatselijke gemeente, die soms op één plaats, dus als 'hele gemeente', samenkwam; maar vaak ook in de huizen.

Twee vragen

Iemand stuurde mij onlangs twee vragen: (1) Kun je uit deze gegevens – die ik hier uitvoeriger heb beschreven dan de vraagsteller deed – afleiden dat de samenkomsten in de tijd van het Nieuwe Testament geen grote samenkomsten kunnen zijn geweest? (2) Zo ja, kan dan uitlegkundig, misschien op basis van het Grieks, hard gemaakt worden dat ook nu als principe moet worden aangehouden dat men in kleine gezelschappen behoort samen te komen?

Twee antwoorden

(1) Ik denk dat dit klopt, al meen ik te hebben aangetoond dat dergelijke kleine gezelschappen toch als *gemeenten* werden aangeduid. Ze werden weliswaar van de 'hele gemeente' onderscheiden, maar maakten daarvan wel degelijk deel uit. Oftewel: zij kwamen op de grondslag van dit geheel samen. De huizen waren ook niet allemaal heel groot, dus de gemeenten die daarin samenkwamen, zullen niet

groter geweest zijn dan zo'n vijftig gelovigen. Kerkgebouwen werden pas gebouwd aan het begin van de 4e eeuw.

(2) Nee, ik denk dat je dat niet kunt zeggen, ook niet op basis van het Grieks. De hierboven geciteerde gedeelten *beschrijven* wat er gebeurde, maar *verordenen* het niet. Je zou wel kunnen zeggen dat de Schrift ruimte laat voor grotere en kleinere gezelschappen van gelovigen in één plaats, die toch als gemeente, dus in verbondenheid met elkaar, samenkomen.

